

מלגת אטווה: חוויות מהטיול הלימודי ביפן

שמי רחל רואס, תלמידת שנה ג' במדור יפן של החוג ללימודי אסיה באוניברסיטה העברית. בקיץ האחרון הזוכה הראשונה של פרס אטווה [1291/http://asia.huji.ac.il/list](http://asia.huji.ac.il/list) במסגרתו הוענק לי מימון כספי לצורך טיול לימודי ביפן במהלך חופשת הקיץ. מאז שהתחלתי את לימודי בחוג, רצוני לבקר ביפן רק גבר ופרס אטווה היווה עבורי הגשמת חלום ממש. תהליך ההגשה והקבלה היה קצר וכך כמעט בן לילה חלומי הפך למציאות. הטיול שתכננתי ארך כשבועיים וחצי בהם הספקתי לראות ולחוות כשמונה ערים שונות, אינספור מקדשים, נופים מרהיבים, לטעום מגוון מאכלים חדשים ומעניינים ולחוות את התרבות היפנית כפי שאפשר רק אם נמצאים בה.

אחד הדברים שהעצימו עבורי את החוויה היה האנשים שפגשתי בדרך. החלטתי להשתמש באתר המפורסם של גלישה בספות, מה שהוסיף נדבך נוסף לטיול בכך שזכיתי לחוות לא רק נופים, מקדשים ומאכלים אלא גם מפגשים בין אישיים. בין מארחי היו סטודנטים, מורה לאנגלית מארה"ב, וזוג מבוגר בנגויה שנהנה מאוד לארח אנשים מרחבי העולם. אצל האחרונים החוויה הייתה מיוחדת מאוד, זכיתי לשהות בבית מעץ המופעל כולו על אנרגיה סולארית, לאכול ארוחות יפניות ביתיות, לחם ביתי ואפילו קפה תורכי שהכין המארח בפינג'אן אותנטי שכונה "קוהי מקה" (coffee maker). בכל מקום אליו הגעתי מצאתי אנשים נדיבים ומסקרנים, שלכל אחד סיפור קצת שונה. למדתי המון משיחותיי איתם, ואני מודה להם על כך שהסכימו ברוב טובם לארח אותי ללא תמורה בביתם שפעמים רבות היה קטנטן, ולפעמים אפילו במיטתם, בזמן שהם ישנו על הספה או הרצפה.

מכיוון שטיילתי בכל כך הרבה מקומות ומכיוון שהעמודים כאן קצובים, בחרתי לחלוק את רשמיי מהמקומות שהשאירו בי את החותם העמוק ביותר. וכמובן שאתחיל בטוקיו.

טוקיו- אם היו מבקשים ממני לתאר את טוקיו בשתי מילים הייתי מתארת אותה ככאוס מאורגן. במקום שחיים עשרות מיליוני אנשים חייבת להיות איזושהיא מערכת ארגונית מתוקתקת ומדויקת שתשמור על הסדר. הדבר הראשון שרואים כשמגיעים לטוקיו היא הרכבת התחתית, אינספור אנשים ואינספור רכבות ונראה שכולם זזים בזריזות ובדייקנות מופלאה בלי דחיפות

ובלי ריצות, הכל בקצב הרמוני ואחיד. למרות ששמעתי מרבים מחבריי על "תופעה" זו, דבר אינו משתווה לחוויה עצמה ומהר מאוד למדתי שאם יש דבר אחד שניתן לסמוך עליו ביפן אלו הרכבות. ביקרתי בכל מיני מקדשים בטוקיו, שהבולטים ביניהם היו המקדש הבודהיסטי SENSOUJI שבאסקוסה ומקדש

מייג'י השינטואיסטי. למקדש באסאקוסה, הנחשב לאחד המקדשים העתיקים ביותר בטוקיו, הגעתי ביומי הראשון. לאחר כניסה דרך השער הראשי משתרעת שדירת חנויות של מזכרות ומאכלים המובילה אל המקדש. באמצע הסיור במקדש החל לרדת גשם זלעפות. סברתי לתומי שהגשם ייפסק תוך זמן קצר ואני וריו (הספה שלי) נמשיך הלאה, אך לשווא. אפילו כשנתבקשנו לצאת בשעת הסגירה המשכנו לעמוד כשעה שלמה מתחת לשולי גג המקדש בתקווה שהגשם ייפסק. לבסוף החלטנו, בלית ברירה, לצאת לריצה בגשם, שעל פי התחזית באייפון, סופו לא נראה באופק. לבסוף, הגענו הביתה סחוטים אך מרוצים.

למחרת, השכמתי ב 4:30

ויצאתי לשוק הדגים של צוקיגי הידוע בתור שוק הדגים הגדול בעולם בו מתבצעות מכירות פומביות יומיות של דגים, בדגש על דגי טונה. לאחר סיבוב בשוק

החיצוני בין מאכלים ופירות מוזרים ומשונים, עצרתי לאכול ארוחת בוקר במסעדה קטנה באחת הסימטאות. על התפריט, איך לא, סושי. בחרתי במנה הפשוטה של ניגירי שהוכנה בזריזות ובדיוק רב ממש מול

עיני. הצפייה בהכנה הייתה לא פחות מהנה מהאכילה עצמה. לאחר ארוחת הבוקר נכנסתי אל שוק הדגים עצמו. לפני שהגעתי לשוק הוזהרתי שיש להיות ערניים מאוד לתנועת הפועלים שמסביב ולנסות עד כמה שפחות לעקב או לעמוד בדרכם. ואכן, מדובר בשוק עמוס וצפוף, סמטאות צרות, פועלים רבים המשנעים סחורה ממקום למקום, קופסאות קלקר הנערמות עד התקרה ומגוון אינסופי של יצורים, חיים ומתים, שמעולם לא נתקלתי בהם ושאת רובם לא הצלחתי לזהות. אחד הדברים המרשימים ביותר היו דגי הטונה העצומים, המבותרים לחתיכות ומסודרים בדקדוק על פי איכות ומחיר.

הודות לקשריו של

ד"ר ניסים אוטמזגין, זכיתי לסיור במקדש מייג'י מאחד מכהני השינטו העובדים במקום בשם איטו סן. המקדש עצמו מצוי במעין פארק ענק שבמרכזו נמצא המקדש, דבר המבליט את הקשר העמוק של השינטואיזם עם הטבע.

הסיור היה מרתק ואיטו הראה לי את טקס הבוקר הרשמי שמעבירים הכהנים,

עם איטו סן, מול שער הטורי בכניסה למקדש. מדובר בשער הטורי הגדול ביותר העשוי מעץ

ביניהם גם נשים, שעל פי איטו אינן יכולות להתקדם יותר מדי בדרגה. למדתי על הצבעים השונים של מכנסייהם של הכהנים כאשר כל צבע מסמל דרגה אחרת. במקרה באותו בוקר הגיעו למקום אנשי עסקים להביע את תודתם במקדש על עסקיהם ואני ואיטו סן צפינו דרך דלתות הזכוכית בטקס. מכיוון שהיה זה שבת בבוקר היו גם חתונות מסורתיות שהתנהלו במקום ואיטו סן הסביר שמכיוון שהמדינה אינה ממנת מקדשים, חלק גדול מהכנסות המקדש מגיע מאירועים כאלה. לאיטו סן הייתה אנגלית רהוטה במיוחד וכששאלתי אותו לגביה הסביר שבעבר היה עובד מטעם משרד החוץ היפני בקנדה למשך כמה שנים, אך בשלב מסויים החליט להסב את מקצועו לכהן דת במקדש שינטואיסטי. כששאלתי אותו מה גרם לו לעשות זאת, הסביר לי שבמהלך עבודתו נשאל פעמים רבות "מדוע יפנים הם איך שהם" ומכיוון שגילה שאינו בטוח כיצד יש לענות על השאלה, החל להתעניין בנושא ומצא, לפחות בעיניו, שיש לקשר את המהות היפנית לשינטואיזם ומשום כך החליט לחקור את העניין יותר לעומק ונהפך לכהן שינטו.

ימאדרה (כשעה נסיעה מסנדאיי)-

לאחר כמעט שבוע ביפן ימאדרה הייתה ה"יציאה" הראשונה שלי מהעיר הצפופה. בדרכי ברכבת מסנדאיי ניתן היה לראות כיצד הנוף משתנה בהדרגה מבניינים גבוהים וצפופים לנוף עדין, טבעי וכפרי. על פסגת הר התלול, ממוקם המקדש הבודהיסטי רישקוגי של כת הטנדאיי. אל המקדש עצמו מובילות לא פחות מ-1015 מדרגות תלולות, ולפני שהתחלתי לטפס עצרתי באחת החנויות כדי לאכול chikara

konjak. מדובר במאכל מקומי העשוי משורש konjak שעל פי המקומיים נחשב בעל סגולות בריאותיות ונותן את האנרגיה שצריך להגיע לפסגת ההר. מצאתי שלמרות שהטעם היה די נחמד, המרקם היה קצת פחות בזמן שטיפסתי, בלטה העובדה שהרוב המוחלט של המטפסים סביבי היו בשנות השישים לחייהם כאשר ילדים היו מחזה די נדיר, שיכול והיה קשור בשעה המוקדמת. במקרה, אותו היום

היה היום הלאומי ביפן ל"כיבוד הזקנים" keiro no (hi). ללא ספק הייתי מלאה הערכה ובעיקר השתאות אל מול המבוגרים ה"גנקים" שעברו לצידי (ולא פעם עקפו אותי) בעודם מאחלים לי בעליזות "אוהיו גוזאימס!". הדרך למעלה הייתה רצופה בקברים, מצבות, פסלי בודהא ובתי מנורה עשויים אבן כאשר כולם מתמזגים באופן מושלם עם העצים הגבוהים והטחב. אחרי עלייה מאומצת הגעתי לראש ההר ממנה ניתן להשקיף בבירור על תחילת חילופי העונות ועל העמק היפהפה המשתרע למרגלותיו.

עמק הקיסו (באיזור נגויה) - בעמק הקיסו
בחרתי לעשות מסלול הליכה ארוך (כ-10 קילומטר) בשביל המתפקד כחלק מהNAKASENDOU, מילולית- הדרך המובילה בין ההרים. דרך זו שימשה כמקשרת בין הערים אדו וקיוטו (כ-530 ק"מ) בתקופת אדו ומכיוון שתפקדה כדרך ראשית, ממוקמים לכל אורכה תחנות לינה (post towns) אשר שומרו עד היום והמסלול שעשיתי חיבר בין שתי תחנות כאלה- צומאגו ומגומה. בתחן | ות/כפרים אלו ניתן לראות היכן לנו האנשים ואפילו בהמות המשא. המסלול עצמו מלא בצמחייה עבותה, טחב ירקרק ונחלים שבעזרת טורבינות מספקים את האנרגיה הנדרשת לתחנות, כאשר הכל מלווה בצליל נעים של פכפוך

המים. לאורך הדרך, מסודרים פעמונים שיש לצלצל בהם על מנת להבריא דובים המסתובבים באזור. בראש אחד ההרים שבדרך שוכן בית תה צנוע המשמש תחנת עצירה למטיילים בה מחלקים תה וסוכריות ללא תשלום, מלבד תרומה אם תרצה בכך. בנוסף לכפרים המשומרים, לאורך המסלול ממוקמים כפרים קטנים עם בריכות דגים וגינות פרחים וירק יפהפיות. בין לבין שוחחתי מעט עם דייר או שניים שהסתקרנו ושאלו אותי מהיכן אני ומדוע אני מטיילת לבד (שאלה שחזרה על עצמה לא פעם במהלך הטיול).

טקאימה ושירקאווה גו- לאחר עצירה בטקאימה וטיול

בשוק הבוקר המקומי, במקדשים וברחובות משומרים, לנתי בהוסטל משפחתי קטן שבו, ויחד עם מטיילים נוספים, אכלנו ארוחת ערב משותפת נחמדה עם המשפחה המנהלת. למחרת, עליתי על אוטובוס שעוצר בעיירות הציוריות של שירקאווה גו

וגוקאימה, המורכבות מבתיים משומרים בסגנון GASSHO שבמשמעותו המילולית אומר "ידיים משולבות בצורת תפילה" ואכן כך הם נראים, עם גגות משולשים המגיעים קרוב לרצפה. כל בית מוקף שדות אורז או גינות מטופחות ויפהפיות עם פרחים צבעוניים המשרים אווירה שלווה. בקצה הכפר ישנה נקודת תצפית יפהפייה על העמק שבאמת נותנת תחושה של מסע בזמן. לאחר שיראקווה גו המשכתי באוטובוס לגוקאימה שאמנם

קטנה יותר אך מכיוון שהיא פחות מתיירת יש בה מימד יותר שליו

קיוטו- בניגוד לטוקיו, בקיוטו עיקר התנועה והתחבורה מתנהלת על פני הקרקע בעזרת מערך אוטובוסים מסועף. ביקרתי בהמון מקדשים בקיוטו אך אני חושבת שהשלישיה הפותחת היו קינקקוג'י קיומיזודרה ופושמי אינרי. קינקקוג'י הוא מקדש זן בודהיסטי שהמיוחד בו הוא העובדה ששתי קומותיו העליונות מצופות זהב טהור ומכיוון שהוא ממוקם על שפת אגם בגינה מעוצבת, המראה הנוצר עם השתקפות המקדש במים באור השמש הוא חוויה אסתטית מיוחדת במינה. עד כדי כך, שנראה שכל מטרת המבקרים המגיעים למקדש היא לעמוד על שפת האגם ולצלם את המקדש מכל זווית אפשרית. פושימי אינרי הוא מקדש שינטואיסטי המוקדש לאל אינרי- אל האורז, ומכיוון ששועלים נחשבים לשליחיו, המקום מלא בפסלי שועלים מגוונים. מאחורי המקדש הראשי מופיע שביל המתפצל לשני

כיוונים במסלול מעגלי כאשר שני השבילים רצופים באלפי שערי טורי אדומים. על כל שער רשום בחלקו האחורי שם של החברה או האיש הפרטי שתרים את השער. המסלול עצמו לוקח כשעתיים שבסופם מגיעים לפסגת הר המשקיפה על קיוטו. בין שער טורי אחד למשנהו ניתן לראות מערכת מסועפת של קורי עכביש המאוכלסים בעכבישים רבים. בעודי הולכת בשביל חשבתי שזו כנראה התגלמות הסיוט של כל אדם הסובל מארכנופוביה. מצד שני, כשהבטתי בקורי העכביש הבנתי שלמרות אלפי האנשים שעוברים בשערים אלו כל יום, אף לא אחד מהם

גינת זן במקדש ננדג'י בקיוטו

חושב לרגע ל השחית את הקורים הנמצאים במרחק נגיעה- דבר שלעולם איני יכולה לדמיין שיקרה בישראל. עד כמה שזה קלישאתי, באמת אפשר להרגיש את הכבוד שיש ליפנים אל הטבע ואת הדגש שהם שמים עליו ועל שילובו בחיי ביום יום.

קויה- סן (הר קויה)- לכבוד ראש השנה החלטתי ללון בשוקובו- אירוח ולינה במקדש בודהיסטי. קויה סן הוא מעוז הכת הבודהיסטית מהזרם האזוטרי של הבודהיזם בשם "שינגון" שהחלה

את דרכה עוד במאה השמינית ושאת הפצתה הוביל נזיר **אוכלים גיוזה באוסקה**

בשם קוקאי. איך מגיעים? ובכן, יש לקחת רכבת מאוסקה, להחליף לרכבת נוספת, לעלות ברכבל/רכבת (מרגישה כמו רכבל אך נוסעת על פסים בזווית חדה במיוחד) ובפסגה להחליף לאוטובוס. הנסיעה ברכבל שימשה כעוד שיעור בדייקנות יפנית- יש רכבל עולה ורכבל יורד, ושניהם יורדים בו זמנית על אותם הפסים כאשר באמצע הדרך הפסים מתפצלים לשניים בקטע שאורכו בערך כאורך הרכבלים ושם הם חולפים אחד על פני השני בתזמון מושלם. בשוקובו עצמו קיבל את פני נזיר בודהיסטי נחמד ולאחר היכרות קצרה הובלתי לחדרי- חדר עם רצפת טטמי, שולחן במרכזן וחלון גדול הפונה אל החצר. למרות שהיה מעונן ומעט גשום הדבר תרם מאוד לתחושה הקסומה המסתורית של המקום. התיישבתי על אדן החלון והבטתי בגשם ובשכן שבחדר שליד כותב במחברתו בעודו מעשן סיגריה על אדן החלון. תחושה של שלוה ושקט ממכר. לאחר שהתארגנתי יצאתי לטיול בבית הקברות העתיק, OKUNOIN (מעל 1200 שנה!), המצוי בקצה הכפר. בית הקברות נפרש לאורך שני קילומטר כאשר משני

בית הקברות העתיק OKUNOIN

צידי השביל משתרעות חלקות קבורה משפחתיות מתקופות שונות מלאות במצבות ושערי טורי עשויים אבן בכל גודל אפשרי. בית הקברות עצמו מצוי בתוך יער עבות עם עצים עצומים בגודלם שגילם מגיע אפילו עד 600 שנה.

הירושימה - בהירושימה עשיתי ביקור קצר יחסית

ובחרתי לראות רק שני מקומות הכרחיים - את פארק השלום ומוזיאון האטום ואת האי איווג'ימה המפורסם בשער הטורי האדום הממוקם בתוך המים בקרבת החוף. לפארק השלום הגעתי לקראת הצהריים, עשיתי סיבוב באנדרטאות הרבות שמסביב ונכנסתי למוזיאון האטום. התחושה שעולה במהלך הסיור במוזיאון דומה במקצת לזו שמקבלים כשמסיירים ביד ושם - סוג של חוסר אמון מהול בחוסר יכולת להכיל ולהבין שהאחראים להרס ולסבל הנורא שנגרם כאן הם בני אדם. יצאתי מהורהרת מהמוזיאון והתיישבתי על ספסל הצופה על המבנה היחיד ששרד את הפצצה ומשמש כיום כאנדרטה. חשבתי על הפעם הראשונה ששמעתי על המקום הזה, בשיעור במגמת היסטוריה בתיכון ועל איך שמאז תמיד רציתי להגיע לכאן, ורק אז זה באמת היכה בִּי שהנה אני כאן. ישבתי והרהרתי בכל מה שעברתי עד שהגעתי לכאן ועל האנשים שאני חבה להם תודה על כך שדחפו ועודדו ואפשרו לי להגשים חלום. את הטיול סיימתי בטוקיו, לאחר שחוויתי מעט מטוקיו המשוגעת יותר- בית קפה לחתולים, הרגיקו, איזקאיה במוטיב של בית סוהר והלוואי והייתי יכולה לומר שמיציתי אך יכולתי לבלות שם עוד הרבה זמן... כשעליתי למטוס היה לי ברור שעוד אחזור לבקר ביפן.

נוף מאיווג'ימה

שער הטורי המפורסם באי איווג'ימה הממוקם קרוב לחוף

"קנרוקואן" בקנזאווה, נחשב לאחד משלושת הגנים היפים ביותר ביפן